

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล ๕ ที่มีผลต่อความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล ๕ ที่มีผลต่อความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการรักษาศีล ๕ ที่มีผลต่อความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ที่คัดเลือกโดยวิธีสุ่มจับสลากจากหมายเลขประจำตัวตามจำนวนที่กำหนด คือ ๑๗๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๗๔ สถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ประกอบด้วย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติที่ใช้ศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ สถิติการทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square : χ^2)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล ๕ ที่มีผลต่อความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีข้อสรุปดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไป

นักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๘๙ คน (ร้อยละ ๕๑.๑๕) และเพศหญิงจำนวน ๘๕ คน (ร้อยละ ๔๘.๘๕) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๓-๑๔ ปี (ร้อยละ ๕๙.๒๐) ร้อยละ ๓๔.๔๘ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และร้อยละ ๓๒.๓๖ เป็นผู้ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ ๑ การศึกษาพฤติกรรมการรักษาศิล ๕ ที่มีผลต่อความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรค

การศึกษาพฤติกรรมการรักษาศิล ๕ พบว่านักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรี บุรณะ กรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่เคยมีพฤติกรรมการรักษาศิล ๕ โดยพบว่า ร้อยละ ๓๐.๒๐ เป็นผู้รักษาศิลข้อ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ซึ่งมีมากที่สุดจำนวน รองลงมาเป็นผู้ที่รักษาศิลข้อ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ ร้อยละ ๒๘.๘๘ และร้อยละ ๒๖.๒๙ เป็นผู้รักษาศิลข้อ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ ตามลำดับ ส่วนการรักษาศิลข้อ ๕ เว้นจากการดื่มสุราเมรัยนั้นพบว่ามีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ ๑๕.๖๓ เท่านั้น

การศึกษาความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรีบุรณะ กรุงเทพมหานคร พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ไม่รู้สึกเครียดเลย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของคะแนนเฉลี่ยที่แสดงความเครียดอยู่ในระดับต่ำสุด พบว่า นักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศส่วนใหญ่รู้สึกเหงาและว้าเหว่

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการเคยและไม่เคยรักษาศิลความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศมีพฤติกรรมการเคยและไม่เคยรักษาศิลมีความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคที่แตกต่างกันในการรักษาศิลข้อ ๕ เว้นจากการดื่มสุราเมรัย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ($\chi^2 = ๔๗.๑๙๓, p = ๐.๐๑๓$) ส่วนพฤติกรรมการรักษาศิลข้ออื่นๆ นั้นพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

วัตถุประสงค์ที่ ๒ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรค พบว่า นักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรีบุรณะ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีส่วนใหญ่รู้สึกว่าขาดกำลังใจที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีหรือก้าวหน้าขึ้น รู้สึกว่าชีวิตนี้ยังมีความหวัง มีเพียงบางส่วนที่รู้สึกพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่และรู้สึกสนุกสนานกับการพบปะพูดคุยกับคนอื่นที่อยู่รอบตัว

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมการรักษาศิล ๕ ที่พบว่านักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราชบุรีบุรณะ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เคยมีพฤติกรรมการรักษาศิลข้อ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์มากที่สุด มีเหตุผลมาจาก นักเรียนยังเป็นเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน มีครู และผู้ปกครองให้การดูแลอย่างใกล้ชิด ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของจิตรภาวิน เอี่ยมอัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ

พฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมการควบคุมตนเอง ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข จำแนกตามเพศระดับชั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการพักอาศัย ความเพียงพอของรายได้ของนักเรียนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ เพศหญิงมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขมากกว่าเพศชาย และผลการวิเคราะห์ตัวแปร สัมพันธภาพในครอบครัว มโนภาพแห่งตน แรงสนับสนุนทางสังคม จากครูและแรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนของนักเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเอง ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข พบว่า ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขได้แก่สัมพันธภาพในครอบครัวแรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มโนภาพแห่งตน และแรงสนับสนุนทางสังคมจากครู โดยตัวแปรสัมพันธภาพในครอบครัว ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ ๑ แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ ๒ มโนภาพแห่งตนได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ ๔ ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขได้ร้อยละ ๒๘ ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ และ **ขุสิทธิ์น์ สุวรรณทะ**ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผล การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผลต่างกัน มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผลสูง มีการเห็นคุณค่าในตนเองในรายด้านและภาพรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผลต่ำและนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยเหตุผลต่างกัน มีพฤติกรรมการควบคุมตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๑โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยเหตุผลสูง มีพฤติกรรมการควบคุมตนเองในรายด้านและภาพรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผลต่ำ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนวัยรุ่น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑

การศึกษาความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ไม่รู้สึกเครียดเลย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของคะแนนเฉลี่ยที่แสดงความเครียดอยู่ในระดับต่ำสุด พบว่า นักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศส่วนใหญ่รู้สึกเหงาและว่าเหวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนิสรา ศิลานุกิจ**ที่

ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาคือเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน ๓๑๖ โดยเนื้อหาที่ใช้การวิจัย มี ๗ ด้านได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ การพึ่งตนเอง ความสามัคคีและความขยันหมั่นเพียร การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทำการแปลผลโดยวิธีเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า ๑.นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมแต่ละรายด้านอยู่ในระดับสูง ๒.นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านไม่มีความแตกต่างกัน เป็นด้านระเบียบวินัยและด้านการพึ่งตนเองนอกนั้นมีความแตกต่างกัน ๓.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านที่ไม่แตกต่างกันเป็นด้านความมีระเบียบวินัยด้านความเสียสละและด้านการพึ่งตนเองนอกนั้นมีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ **ชูลิรัตน์ สุวรรณทะ**^๑ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผล การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผลต่างกัน มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผลสูง มีการเห็นคุณค่าในตนเองในรายด้านและภาพรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผลต่ำและนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยเหตุผลต่างกัน มีพฤติกรรมการควบคุมตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๑โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยเหตุผลสูง มีพฤติกรรมการควบคุมตนเองในรายด้านและภาพรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผลต่ำ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการเคยและไม่เคยรักษาศีลความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศมีพฤติกรรมการเคยและไม่เคยรักษาศีลมีความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคที่แตกต่างกันในการรักษาศีลข้อ ๕ เว้นจากการดื่มสุราเมรัย

^๑ ชูลิรัตน์ สุวรรณทะ, การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผล การเห็นคุณค่าในตนเองและพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร, **วิทยานิพนธ์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๖).

อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ($\chi^2 = ๔๗.๑๙๓$, $p = ๐.๐๑๓$) ส่วนพฤติกรรมการรักษาศีลข้ออื่นๆ นั้นพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สอดคล้องกับการศึกษาของ **นิภาพรรณ วงศ์หนองแว** ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง “คูรักรักรักเรียน” การคบเพื่อนต่างเพศชั้นผู้สาว ของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรม การคบเพื่อนต่างเพศชั้นผู้สาวมีสองปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก พบว่า ในครอบครัวมีความรักและ สัมพันธภาพที่ดีต่อกัน แต่ห่างไกลจากพ่อแม่จึงมีอิสระในการใช้ชีวิตเห็นเพื่อนนิสิตนักศึกษามีคูรักรัก จึงเกิดการเลียนแบบกัน โดยมีแรงผลักดันจากสื่อบันเทิงต่างๆ ที่แสดงออกด้านเพศให้ได้เรียนรู้ อีกทั้ง ห้างพักรหรือที่พักอาศัยเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาชายและหญิงอยู่ร่วมกันได้อย่างเสรีพร้อมกับใช้ โทรศัพท์มือถือที่มีอยู่ติดตัวไปหากันได้ตลอด จึงเกิดพฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศชั้นผู้สาวขึ้น แต่ความไม่เหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมไทย จึงปิดบังความจริงเบี่ยงลัดต่อพ่อแม่และบุคคลรอบข้าง ทำให้ต่างคนต่างเข้าห้องพักรเป็นของตน วิธีชีวิตคู่เกิดขึ้นเฉพาะในห้องพักรของนิสิตนักศึกษา ชายเท่านั้น ปัจจัยภายใน พบว่า เป็นความต้องการความรัก ความอบอุ่นจากเพศตรงข้ามตาม ธรรมชาติแห่งวัย แต่ยังไม่มั่นใจในอนาคตหากพบคนใหม่ที่ดีกว่าก็พร้อมที่จะเปลี่ยนไป นิสิต นักศึกษาชายแอบไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น เพื่อความแปลกใหม่ในเพศรส คิดว่าการมีคูรักรักเป็น การหาประสบการณ์ทางเพศ และได้เรียนรู้เพศตรงข้ามทั้งนิสิตนักศึกษาชายและหญิงเห็นว่าการมี คูรักรักไม่ใช่เรื่องเสียหาย

วัตถุประสงค์ที่ ๒ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อความเครียดและ ความสามารถในการเผชิญอุปสรรค พบว่า นักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีส่วนใหญ่รู้สึกว่าการกำลังใจที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดี หรือก้าวหน้าขึ้น รู้สึกว่าชีวิตนี้ยังมีความหวัง มีเพียงบางส่วนที่รู้สึกพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่และรู้สึก สนุกสนานกับการพบปะพูดคุยกับคนอื่นที่อยู่รอบตัว สอดคล้องกับการศึกษาของ **จิตรภาณิน เอี่ยมอู่ย** ที่ ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขของนักเรียนช่วง ชั้นที่ ๔ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรม การควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุข จำแนกตามเพศระดับชั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการพักอาศัย ความเพียงพอของรายได้ของนักเรียนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ เพศหญิงมีพฤติกรรมควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับ อบายมุขมากกว่าเพศชายและผลการวิเคราะห์ตัวแปร สัมพันธภาพในครอบครัว มีภาพแห่งตน แรงสนับสนุนทางสังคมจากครูและแรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนของนักเรียนที่ส่งผลต่อ

พฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุข พบว่า ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขได้แก่สัมพันธภาพในครอบครัวแรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มโนภาพแห่งตน และแรงสนับสนุนทางสังคมจากครู โดยตัวแปรสัมพันธภาพในครอบครัว ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ ๑ แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ ๒ มโนภาพแห่งตนได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ ๔ ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขได้ร้อยละ ๒๘ ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ และการศึกษาของรัตนกร วงศ์ศรีและคณะที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาโรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนนักศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน จำนวน ๑๙๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยการกำหนดระเบียบปฏิบัติของนักเรียนนักศึกษาและการควบคุมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากข้อค้นพบ (Fact Finding) โดยแบ่งออกเป็น ๒ ระดับคือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร จัดโครงการอบรมจริยธรรมหรือโครงการรักษาศีลเพื่อเสริมสร้างพลังชีวิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ศึกษาผลกระทบทางด้านสุขภาพจากการละเมิดศีล
๒. ศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมและการรักษาศีล